

PESTPROTOCOL

Basisschool Sint-Lukas – Schaarbeek
Katholiek Onderwijs – Scholengroep DONCHE

PESTPROTOCOL BASISCHOOL SINT-LUKAS – SCHAARBEEK

DEEL 1 – FORMEEL ANTI-PESTPLAN

1. Visie en uitgangspunten

Sint-Lukas is een katholieke, muzisch-kunstzinnige basisschool in het hart van Brussel-Noord. Onze school is een plek waar diversiteit zichtbaar en voelbaar is – in talen, culturen, overtuigingen en leefwerelden.

We zien deze rijkdom als een kracht en tegelijk als een opdracht: kinderen leren samenleven in een complexe wereld.

Ons pestbeleid vertrekt vanuit onze pedagogische visie:

- elk kind verdient veiligheid, waardering en groei;
- leren gebeurt in relatie – met aandacht voor gevoelens, verschillen en wederzijds respect;
- conflicten zijn kansen om te leren over empathie, herstel en verantwoordelijkheid.

Pesten is onaanvaardbaar.

Het druist in tegen onze kernwaarden: respect, verbondenheid, verantwoordelijkheid en zorg. Onze school engageert zich om pestgedrag actief te voorkomen, snel op te merken, doeltreffend aan te pakken en nazorg te bieden.

2. Preventie en schoolcultuur

We werken dagelijks aan een positieve en veilige leefomgeving. Preventie gebeurt doorheen het hele schoolleven:

Op klas- en teamniveau:

- Kringgesprekken: gevoelens delen, samen oplossingen zoeken (ik en jij-kring, klassenraad, ...).
- Coöperatieve werkvormen en projectonderwijs versterken verbondenheid.
- Aandacht voor sociale vaardigheden, weerbaarheid en zelfvertrouwen.
- Afspraken rond taalgebruik en omgangsvormen worden herhaald in klassen en gangen.

Op schoolniveau:

- Gezamenlijke afspraken over speelplaats, digitale media en respectvol spreken.
- Lerende teams en teamdialogen rond sociale veiligheid en zorg voor elkaar.
- Ouders als partners in het creëren van een positieve sfeer.

Bijzondere aandacht voor meertaligheid:

- We erkennen dat kinderen zich soms in hun moedertaal uitdrukken.
- In conflicten of ruzies vragen we om Nederlands te gebruiken, zodat iedereen elkaar begrijpt en begeleiding mogelijk is.
- Thuis- en andere talen blijven welkom in speelse, vriendschappelijke contexten — ze zijn deel van onze identiteit, maar niet van uitsluiting.

3. Stappenplan bij (vermoeden van) pestgedrag

We werken met een duidelijk stappenplan dat houvast biedt aan het hele team.

Stap 1 – Signaalfase: zien, luisteren, registreren

- Elke medewerker neemt signalen ernstig: verhalen van kinderen, ouders of collega's.
- Noteer wat je ziet of hoort, zonder oordeel.
- Bespreek het discreet met de zorgcoördinator of directie.

Stap 2 – Verkennend gesprek

- De klasleerkracht of zorgcoördinator spreekt afzonderlijk met slachtoffer en vermoedelijke pester(s).
- Het doel: begrijpen wat er gebeurt, niet beschuldigen.
- Ook medeleerlingen die getuigen zijn, kunnen betrokken worden.
- Gebruik taal die ruimte laat voor herstel ("Wat dacht je toen?" / "Wat kan helpen dat dit stopt?").

Stap 3 – Teamoverleg en plan van aanpak

- Korte bespreking in het zorgteam.
- Beslissen of het om pesten of een conflict gaat, en welke stappen volgen.
- Afstemmen met ouders en, indien nodig, externe partners (OCB, CLB).

Stap 4 – Herstel- en opvolggesprekken

- Met alle betrokkenen: slachtoffer, pester, klasgroep, ouders.
- Herstelgerichte aanpak: inzicht, empathie, verantwoordelijkheid.
- Concrete afspraken: gedrag, communicatie, ondersteuning.
- Registratie in het leerlingvolgsysteem.

Stap 5 – Nazorg en opvolging

- Regelmatig contactmoment met het slachtoffer en de klasleerkracht.
- Team bespreekt evolutie na 2 en 6 weken.
- Ouders blijven betrokken.

4. Wat als het pesten niet stopt?

Indien de pestdynamiek blijft bestaan ondanks de maatregelen:

1. Directie neemt het dossier formeel over.
2. Individuele begeleiding voor pester en slachtoffer via CLB of externe hulp.
3. Gesprek met ouders over verdere stappen.
4. Mogelijke maatregelen: tijdelijk afzonderen, intern contract, tijdelijke schorsing.
5. Herstelplan: opnieuw inzetten op empathie en samenwerking.

We blijven zoeken naar herstel, maar stellen duidelijke grenzen. Veiligheid van alle kinderen primeert.

5. De kracht van steun

Kinderen leren niet alleen wat ze *niet mogen doen*, maar ook wat ze *kunnen doen* als ze getuige zijn van pestgedrag.

We moedigen leerlingen aan om **bondgenoten van het slachtoffer** te zijn:

- Troosten, uitnodigen, meespelen.
- Pestgedrag melden bij een volwassene.
- Grenzen stellen: "Stop, dat is niet fijn."
- Elkaar ondersteunen in de kring of klasgesprekken.

De school erkent en waardeert openlijke steun. Het doorbreken van stilzwijgen is een daad van moed en verbondenheid.

6. Digitale veiligheid

We besteden bijzondere aandacht aan digitale pesterijen, via WhatsApp, Snapchat, ...

- Leerlingen leren dat online woorden dezelfde (en zelfs een hardere) impact hebben als gesproken taal.
- We spreken af dat WhatsApp-klasgroepen alleen gebruikt worden voor **praktische en positieve communicatie**.
- Leerkrachten en ouders blijven alert voor digitale uitsluiting of geroddel.
- In ernstige gevallen wordt ook digitaal pestgedrag opgevolgd volgens het stappenplan.

7. Ouders als partners

Ouders spelen een sleutelrol. Ze worden actief betrokken in elke fase. We vragen ouders om:

- signalen van pestgedrag te delen met de school;
- kinderen aan te moedigen om op te komen voor elkaar;
- respectvol om te gaan met andere ouders en kinderen, ook online;
- samen met de school te werken aan herstel.

Een positieve voorbeeldrol van ouders versterkt onze gezamenlijke opvoedkracht.

Ouders zijn namelijk onmisbare partners in het proces. We verwachten van hen een constructieve en voorbeeldgevende houding, in lijn met onze schoolwaarden.

We vragen dat ouders:

- signalen van uitsluiting of ruzie eerst bespreken met de klasleerkracht of directie – niet onderling met andere ouders;
- geen vergelding of recht in eigen handen nemen via sociale media of persoonlijke confrontaties;
- samen met hun kind praten over gevoelens, verschillen en vriendschap;
- in hun eigen gedrag en taal een voorbeeldfunctie opnemen van respect, mildheid en samenwerking.

Wanneer ouders of kinderen getuige zijn van onrecht, moedigen we aan om te melden en te steunen, niet om te wreken. Zo leren kinderen dat echte kracht ligt in samen verantwoordelijkheid nemen.

8. Jonge kinderen (2,5 tot 6 jaar): leren samenleven vanaf de start

Visie

Ook bij onze jongste kinderen begint het leren samenleven. In de kleuterklassen leren kinderen woorden geven aan gevoelens, verschillen benoemen en elkaar respecteren. Pesten in de strikte betekenis komt zelden voor, maar jonge kinderen **experimenteren met macht, aandacht en verschillen**. Uitspraken over huidskleur, haarkleur, kleding, gewoonten of geloof kunnen kwetsen — vaak onbedoeld, maar toch betekenisvol.

We zien dit niet als “fout” gedrag, maar als **leerkansen in sociale en morele ontwikkeling**. De leerkracht begeleidt dit proces met nabijheid, taal en voorbeeldgedrag.

Pedagogische aanpak

a. In de klaspraktijk

- Gesprekken en kringmomenten waarin gevoelens benoemd worden (“Ik vind dat niet leuk”, “Dat maakt me blij”).

- Themasesies en verhalen rond diversiteit, vriendschap en respect, zoals:
 - *Elmer, de patchworkolifant* (anders zijn is mooi)
 - *Ik ben ik en jij bent jij*
 - *Kleine muis zoekt een vriendje*
 - *Wij kleuren samen de wereld*
- Rituelen en kringmomenten waarin kinderen elkaar begroeten, bedanken, helpen.
- Speelleerhoeken die samenwerking en inclusie bevorderen.

b. Rol van de leerkracht

- Modelgedrag tonen: rustig taalgebruik, empathie, benoemen van emoties.
- Positieve correctie: gedrag bijsturen zonder te beschamen.
- Actief meespelen op de speelplaats of in de hoeken om gedrag te observeren en richting te geven.
- Diversiteit zichtbaar maken in verhalen, poppen, materiaal en liedjes.

c. Preventieve afspraken

- Kinderen leren: "We lachen met elkaar, niet om elkaar."
- We benoemen verschillen op een positieve manier.
- Elk kind hoort erbij, elke taal mag klinken, elk verhaal telt.

9. Rollen en verantwoordelijkheden – Escalatieplan bij pestgedrag

Doel: duidelijkheid scheppen over wie betrokken wordt in elke fase van de pestaanpak, van de klas tot externe partners.

De kernspeler blijft de klastitularis, omdat pesten zich vaak in die context afspeelt en daar de vertrouwensband ligt.

De zorgcoördinator fungeert als brugfiguur.

De directie bewaakt het proces en grijpt in bij herhaling of escalatie.

Externe partners (zoals CLB of OCB) komen pas in beeld als herstel intern onvoldoende lukt of de veiligheid in het gedrang komt.

↓ Preventieve fase (dagelijks klimaat)

Klastitularis & klasgroep

→ kringgesprekken, klasafspraken, observatie

→ signalen noteren of bespreken in zorgteam

↓ Signaalfase

Klastitularis in overleg met zorgcoördinator

→ discreet gesprek met betrokken kinderen

→ melding aan zorgcoördinator bij twijfel of herhaling

↓ Interventiefase

Zorgcoördinator & beleidsondersteuner

→ gesprekken met pester(s) en slachtoffer

→ overleg met directie

→ ouders betrokken

→ herstelgesprek of begeleidingsplan

↓ Formele fase (indien noodzakelijk)

Directie

- dossieropmaak
- betrokkenheid van CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding)
- eventueel externe partners (OCB, politie bij ernstige digitale pesterijen)
- opvolging en nazorg

↓ Nazorgfase

Team, ouders en leerlingen

- opvolgmeeting binnen 2-4 weken
- reflectie in het team
- evaluatie in het zorgoverleg

DEEL 2 – BEKNOPTE VERSIE

Wij willen een school zijn waar iedereen zich veilig voelt.

Daarom zeggen we samen: nee tegen pesten, ja tegen vriendschap en respect.

Wat doen wij samen?

- We praten over wat moeilijk loopt, in de kring of met een volwassene.
- We sluiten niemand uit.
- We gebruiken woorden die verbinden, niet kwetsen.
- We helpen elkaar als iemand gepest wordt.

Wat doet de school bij pesten?

1. We luisteren naar alle betrokkenen.
2. We zoeken samen oplossingen.
3. We volgen op tot het beter gaat.
4. We stoppen pestgedrag – met hulp van ouders als partners.

Wat als het niet stopt?

Dan neemt de directie en het zorgteam over. We werken aan veiligheid en herstel.

Wat kan jij doen als leerling?

- Kom op voor wie gepest wordt.
- Vertel het aan een volwassene.
- Wees trots als je iemand helpt.

DEEL 3 – BIJLAGEN

Verklarende woordenlijst

- **Pesten:** herhaald kwetsend gedrag met machtsverschil.
- **Conflict:** een meningsverschil tussen gelijken, dat opgelost kan worden met hulp.
- **Digitaal pesten:** kwetsen of uitsluiten via gsm, chat of sociale media.
- **Herstelgericht werken:** zoeken naar oplossingen die relaties herstellen.

Websites en hulplijnen

- www.awel.be – luisteren naar kinderen en jongeren
- www.zelfmoord1813.be – hulp bij ernstige situaties
- www.veiligonline.be – info voor ouders en kinderen
- www.katholiekonderwijs.vlaanderen – richtlijnen en materialen

Afspraak rond talen op de speelplaats

- Iedereen mag zijn thuistaal een plaats geven, **behalve bij ruzies of misverstanden**: dan gebruiken we **Nederlands** zodat iedereen begrijpt wat er gebeurt.
- In speelse situaties mag elke taal klinken — we zijn trots op onze meertaligheid.
- In communicatie die spanning oproept, zorgt Nederlands voor **begrip, rust en eerlijkheid**.

WhatsApp- en online-afspraken

- Schoolgroepen via WhatsApp: enkel voor praktische en positieve communicatie.
- Geen screenshots of doorsturen van privégesprekken.
- Online gedrag volgt dezelfde waarden als op school: respect, eerlijkheid en zorg.

Slotverklaring

In Sint-Lukas willen we dat kinderen ervaren wat het betekent om samen te leren en te leven. We zien pestpreventie niet als controle, maar als **onderdeel van onze pedagogische opdracht**: kinderen begeleiden in het groeien tot respectvolle, zorgzame mensen die het verschil durven maken.

We willen dat elk kind — van de jongste kleuter tot de oudste leerling — ervaart dat het **er mag zijn, zoals het is**, en dat samenleven een vaardigheid is die je leert, elke dag opnieuw. Door vroeg te starten met taal, verhalen, spel en nabijheid, bouwen we aan een generatie die **verschillen omarmt en verbondenheid beleeft als iets vanzelfsprekends**.